

Peter Høeg. Effekten av Susan.

Norstedts förlag. Översättning: Ninni Holmqvist.

Jordens undergång och en liten grupp människor som är utvalda att överleva den är ett klassiskt tema. Allt ifrån Johannes uppenbarelse i Bibeln, via Harry Martinsons Aniara till den spekulativa James Bond-filmen Moonraker. Den danske författaren Peter Høeg har letat sig tillbaka till detta tema med romanen "Effekten av Susan" samtidigt som han också söker återfinna något av den täta mystik han skapade i sin så framgångsrika roman "Fröken Smillas känsla för snö" (1994). Läsaren kastas rakt in i ett kaotiskt sammanhang kring Susan, hennes man Laban och de sextonåriga tvillingarna Harald och Thit. De har av en diffus dansk myndighet räddats undan mångåriga fängelsestraff i Indien. Priset för denna räddningsaktion är att man vill ha del av Susans sällsamma gåva. Hon har en egenskap som gör att människor blir helt uppriktiga i hennes närhet, samtidigt som hon är en högutbildad fysiker med aspergerdrag. Uppdraget leder henne till en grupp människor som alla suttit med i Framtidskommissionen. Ingen vill riktigt kännas vid denna sammanslutning. Vad som varit deras uppdrag är höljt i dunkel. När så dess medlemmar brutalt dödas en efter en vänds hotet också mot Susan och hennes egen familj. Allt leder till en upplösning där mystiken på något sätt är större än dess förklaringar. Men så är väl livet i stort.

Det kan ligga nära till hands att jämföra denna roman med andra författares verk. Peter Høeg har dock en högst egensinnig ton. Till den hör förmågan att låta det övernaturliga och dramatiska blandas med en absurd humor. Susan är inte ensam om oförklarliga gåvor i familjen. Snarare liknar de tillsammans Familjen Addams, då de ständigt orädda rör sig i det övernaturligas gränsland. Den som muckar med Susans familj bör tänka sig för.

På botten av denna snåriga roman finns även djupare moraliska frågeställningar. Hur makt och rikedom kan korrumpiera människor och att även empati kan vara en gåva på både gott och ont.

Kanske når den inte upp till succén "Fröken Smillas känsla för snö". Men ett stycke ovanlig underhållning får den som läser "Effekten av Susan".

Jakob Carlander